

Kommentár

A kormány és a Vatikán tárgyalásához

A napokban tárgyalásokba kezdett a Vatikán és a magyar kormány. A tárgyalások legfőbb pontjai a következők: az 1945-ben egyoldalúan megszüntetett diplomáciai kapcsolatok újrafelvétele; a katolikus egyház magyarországi működési feltételeinek bemutatása; különös tekintettel a püspökök nevezéseire, valamint valószínűsíthetően II. János Pál magyarországi látogatásának közvetlenebb diplomáciai vonatkozású előkészítése.

Bizottságunk a tárgyalások tartalmával és politikai jelentőségével kapcsolatban a következőket kívánja leszögezni:

1. A tárgyalások megkezdése önmagában öröndetes. Am egy olyan kérdésben, amelynek mély rétegeit az egyház hátrányos helyzete miatt eddig feltárni nem lehetett, a nagy jelentőségű tárgyalások időpontját korainak tartjuk.

2. Az egyházon belüli öntisztulási folyamat még a társadalmiánál is lassabb. Az egyház és az állam viszonyát szabályozni kívánó rendelkezések társadalmi vitája és törvényre emelése előtt a kétes legitimitású és illetékességű, egyháziól intézkedő Országos Vallásügyi Tanács elnöke, Sarkadi Nagy Barna miniszterhelyettes vezeti a tárgyalásokat magyar részről. Ezért ezeket paternalistának kell bélyegeznünk, hiszen kizárják annak lehetőségét, hogy az érintettek saját állásfoglalást telessenek, s azt megbízhatóan képviselthezzék.

3. Országunk Európa felé való törekvése szándékának tisztaságát nem akarjuk elvitatni a kormánytól, tiltakozunk azonban az ellen, hogy a magyar egyházi viszonyok megnyugtató rendezése előtt diplomáciai sakkhúzásra használják fel az inkompetenciájáról számtalanszor tanúságot tett Magyar Katolikus Püspöki kart és a kelet-európai politikájában szintén megújulás előtt álló Vatikánt. Az egyházak ilyen eszközre alacsonyítása az éppen elhagyott szándékot korszak egyházpolitikájára jellemző, a társadalom és az egyház tagjaival szemben pedig a hatalommal való visszaélés látszatát kelti.

Mindezek miatt javasoljuk, hogy a tárgyalások csak későbbiek előkészítését szolgálják, és ne hozzanak ideje korán döntéseket. Szorgalmazzuk továbbá annak a vitának társadalmi méretű beindítását, amely az 1964-es, úgynevezett részleges megállapodás 25. évfordulója kapcsán a megtett utat dicsőítő szövegekben merült ki.

Szeged, 1989. november 22.

Egyházforum közéleti bizottsága

Tisztelgés a nagyapa előtt Szent-Györgyi unokája

Szent-Györgyi Albert unokája, David Szent-Györgyi Pollitt vezényli hétfőn este fél 8 órakor a Szegedi Szimfonikus Zenekart. A műsoron Rossini, Mozart, Mendelssohn művei szerepelnek. Az Amerikából „hazalátogató” karmester nemcsak turnéra érkezett hozzánk. A beszélgetés a tegnapi sajtótájékoztatótán készült.

— Úgy tudom, először járt Magyarországon. Melyek voltak az első benyomások?

— Igen, valóban először járok Magyarországon, és boldog vagyok, hogy megismerkedhetem családom származási helyével. Az emberek nagy szeretettel fogadtak és a melegség, amely belőlük árad, nagyon jól esett. Én is nagyon követtem a magyarországi változásokat, és látom, hogy valóban átalakulóban van mind a szellemi, mind a politikai élet. Egyébként odakint mindenki kíváncsi arra, hogy az itteni fejleményeket.

— A szülők, nagyszülők meséltek-e ezelőtt Magyarországról?

— Főleg nagyapámtól hallottam sokat, de ő is első sorban a szegedi élményeit mondta el, és úgy láttam, nagyon kötődik ehhez a városhoz.

— Hogyan emlékszik vissza a nagyapjára?

— Nagyapámmal nagyon közeli kapcsolatban álltunk. Nyitottak voltunk egymás felé, és kölcsönösen tiszteltük egymást. Én mindig is nagyra becsültem, nem csak mint embert, hanem a tudományban elért eredményei miatt is. Ő is szerette a zenét, s így talán nem véletlen a közeli kapcsolatunk. Mindig elismeréssel beszélt művészi teljesítményéről; először akkor, amikor hegedűn játszottam, majd később is, amikor elindult karmesteri pályám.

— Lesz-e ideje végiglátogatni az emlékhelyeket?

— Már érkezésem napján bepillantottam azokon a Dóm téri ablakokon, melyek mögött nagyapám dolgozott, ma viszont belülről is megnézem, állítólag már porolják a bútorokat. Szerencsére nagyon jó a zenekar, így a gyakorlat mellett elég sok szabadidőm marad. Ha nem is jutok el minden helyre, ahová szeretnék, azt hiszem, akkor is szívesen emlékszem majd ezekre a napokra.

P. Sz.

Dal.

Pedagógus közszolgálatban!

Bérekről a szakszervezet

A városi szakszervezeti bizottság meghívására érkezett tegnap, ezen az útra hidegre fordult, késő őszi napon, városunkba Zachár László, a pedagógus-szakszervezet országos titkára, hogy Szeged alsó- és középfokú iskolái szakszervezeti bizalmi előtti kifejtse az országos álláspontot. A tanácskozási színhelye az szmt Eszperantó utcai székébe volt, melynek ajtaján felirat hirdette, miszerint a büfében banán kapható...

Zachár László beszédéből egyértelműen az derült ki, hogy a pedagógus-szakszervezetnek kétféle feladatkört kell tisztáznia. Egyrészt ki kell alakítania a jelenlegi politikai helyzethez a politikai csoportosulásokhoz való viszonyát, másrészt újra kell definiálnia saját feladatait. Zachár László elítélte azt az önmarcolgató, a pedagógus-szakszervezetet úgymondó belülről felőrlő büntudatot, miszerint a szervezet éppen sztalinista múltja miatt nem lenne képes megfelelni az új társadalmi viszonyoknak. Arról beszélt, hogy mostanság kezdődik azokat az embereket, akiknek múltjuk van, ellenben szinte csak azok juthatnak nyelő pozíciókba, akiknek nincsen múltjuk. Nem mindegy azonban, hogy valaki kiszolgált, vagy szolgált a rendszer.

A pedagógustársadalmat valószínűleg az országos pedagógus-szakszervezet bérekkel kapcsolatos állásfoglalása érdekli a leginkább. A koncepció a következő: először is el kell ismertetni a társadalommal, a kormányzati szervekkel, a helyi tanácsi szervekkel, hogy a pedagógus közszolgálatot lát el. Ez azt jelenti, hogy juttatásait kötött bérrendszer keretében kapja kézhez, nem pedig a helyi tanácstól függően. A pedagógusok bérezését garantált előmeneteli rendszer alapján szabályozná. Budapesten, Szabolcsban vagy Csongrád megyében egyformán fizetnék az azonos kép-

zettségű és megközelítőleg azonos idő óta a pályán dolgozó pedagógusokat. Ha a helyi tanács mégis olyan plusz pénzzel rendelkezik — ami egyébként országos szinten rendkívül ritka dolognak számítana —, amelyekkel megemelhette tanárai fizetését, akkor azt a kötött bérrendszerrel függetlenül, ne állandó garantsággal tegye. Vagy pedig járítsa a tanárok életkörülményeit szolgálati lakásokkal, könnyebb lakáshoz jutással stb., stb... Zachár László elmondta, hogy tisztában vannak a kötött bérrendszer konzervatív és megtagadható voltával, ám a jelen helyzetben ez a megoldás látszik a legbiztonságosabbnak.

Dal.

Vélemények, javaslatok, állásfoglalások

Válasz a „négyek” levelére

Mivel az MDF demokratikus szervezet, kissé értetlenül állunk a négy párt (FKGP, Fidesz, SZDSZ, MSZDP) nyílt levelében (DM nov. 18.) közzétett felszólítás előtt, miszerint „ha véleményetek elter az Országos Elnökség véleményétől, azt bátran megfogalmazhatjátok a nyilvánosság előtt is.” Ugy gondoltuk, legalább Önök, mint ellenzéki pártok eleve nem kétkednek abban, hogy nálunk a tagok — mint talán

Önöknél is — a saját lelkiismeretük szerint döntenek. Ettől függetlenül a Szegedi Elnökség és a Választmány véleménye az, hogy az Országos Elnökség ebben a kérdésben (ha kissé késve is), de jól döntött. Ami pedig az emlegetett bátorságot illeti, az MDF a nemzet jövője érdekében vállalja a demagógiával való szembeszállás hálátlan tünő szerepét.

MDF Szegedi Elnökség és Választmány

Felhívás tapasztalatcserére

A Kereszténydemokrata Néppárt Ifjúsági Tagozata felhívással fordul a szegedi fiatalokhoz, hogy jelentkezzenek azok, akik szeretnék megismerkedni a nyugat-európai kereszténydemokrácia eszméjével és vállalják, hogy belföldi és külföldi tapasztalatcserében részt vesznek annak magyarországi kifejlesztésében.

Az ifjúsági tagozat alapelve: a kereszténydemokrácia elveinek következetes megvalósítása, saját személyük és életük keresztényivé alakítása által. Célja: a szakmai és politikai közéletből kirekesztett generáció jövőképeinek kialakítása, valamint szembesítése és felkészítése a jövő hatalmas feladataira.

Önjelöltek a Feszty-körkép körül

Kalandorok kíméljenek!

Kedves ismerősöm a napokban egy országos szakmai fórumon összejöttünk egyik — a vidéket oly nagy előszeretettel megörökítő, ám régen a fővárosban élő — koszos festőnkkel. A mester egy levelet lobogtatott, s annak tartalma igen érdekes a szegediek és a környékiek számára. Nem más áll benne, minthogy a Feszty-körkép helyett egy újat, vagyis annak a hiteles másolatát kellene megfesteni, az eredetit pedig Budapesten, a világkiállításra kellene bemutatni. A nagy magyar tanyafestő, gondolom, örömmel vette, hogy a levél írója a másolómunkát illetően rá is gondolt, hiszen úgy jó tíz évvel ezelőtt már ajánlkozott a szegedi múzeumigazgatónak: szívesen festene körképet Pusztaszerrre. Igaz, akkor képe témájú a „második honfoglalást” jelölt meg. Vagyis az ’45 utáni földosztásnak kívánt akkoriban monumentális művével emléket állítani.

Okleveles szponzor

De a történet nem az említett festőről szól, sokkal fontosabb szereplő most egy budapesti okleveles festő-restaurátor művész, Nagy Gábor László, aki nemrég szponzornak ajánlkozott a Feszty-körkép restaurálási munkálataihoz a Csongrád Megyei Tanács művelődési osztályának vezetőjénél. Együttműködést kezdeményezett, azt állította, 200 millió forint alaptőkével rendelkező kft.-t alapított, mely vállalni tudná a restaurálás költségeit, valamint a körkép széles körű látogatottságához szükséges propaganda kiadásait. S miután manapság a jövőt a magánvállalkozásban illik látni, a szegediek fogadták a jövő mecénást. A tárgyaláson megjelent Trogmayr Ottó, múzeumigazgató, aki az ügyvel kapcsolatban a következőket mondja:

— Nagy Gábor László elképzelése szerint a restaurálás munkálatait „nyilvánossá” kellene tenni. Vagyis széles körű propagandával a restaurálás színterére kellene csalogatni a közönséget. A bevételekből származó haszonból később Csongrád megyei, de akár más vidéki műemlékeket is rendbe lehetne hoztatni. Az ötlet, úgy gondoltuk, agyremek is be-

illik. Restauráláskor a szakemberek mérgező és tűzveszélyes anyagokat használnak, tehát nem lehet a nagyközönséget a munkálatok ideje alatt az épületbe engedni. Másrészt, mint tudjuk, a nagy haszon nem a képzőművészeti alkotások látogatottságának bevételeiből szokott származni mifelénk. Még akkor sem, ha a műalkotás nemzeti értéket képvisel, az állami költségvetés nem hozott még hasznot, s valljuk be, nem is arra való. A világon egyetlen körkép sem hozott még hasznot, s valljuk be, nem is arra való. A beszélgetés legelőjén egyébként megkérdeztük a vállalkozót, mennyi tőkéje van? Bevallotta, egy fillérje sincs, most szándékozik fölvenni valamely banktól egymillió forint kölcsönt. Kiderült, az említett kft. sem létezik, még ezután fogják létrehozni. No ezek után láttuk, komolytalan ígérettel van dolgunk, megköszöntük jelentkezését és közöltük, nem tartunk igényt a szolgálataira. Elkészítettünk a lila ábrándokat kergető állmecenástól, aki egyébként a potenciális megrendelő legfőbb kérdésére azért nem hajlandó válaszolni, mert, mint mondta: nem árulhatja el marketing fogásait, az ő tőkéje a szakmai titokban rejlik.

A levelező mecénás

A titkolózó mecénás azonban nem törődött bele a kudarcba, levelet írt Szűcs Mátyásnak, Beck Tamásnak, Pozsgay Imrénnek, melyben vázolta a Feszty-körképpel kapcsolatos elképzeléseit. Sőt, a Magyar Hírlap munkatársának is nyilatkozott ez ügyben két nappal ezelőtt. Kifejtette, hogy a körképet a világkiállítás idejére Budapestre... és a többi... és a másolatot az „alapvető megélhetési gondokkal küszködő” festők festhetnék meg. Gondolom, az írásom elején em-

lített piktor is ezek közé tartozik, azért kapott levelet az elképzelésről.

De levelet kapott Trogmayr Ottó is, meglehetősen furcsa tanácsot, melyben arra kéri, adjon szakvéleményt a Feszty-körkép Nagy Gábor László által elképzelt helyreállításának munkálatainak koordinálásáról. Gondolom azért van erre szükségük, hogy eldönthessék, érdemes-e elorozni Pusztaszerről a körképet vagy sem, az egyébként is kérdéses világkiállítás ürügyén. Megjegyzem,

azt a körképet tartják most olyan — fővárost reprezentálóan fontosnak —, melyet 1944-től 1970-ig hagytak pinceben és raktárakban rohadni. Addig, míg az Erdei Ferenc vezette országos emlékbizottság el nem határozta, hogy a körképet a honfoglalás jeles emlékhelyén, az „első országgyűlés” színterén kell felállítani, s aminek az épület kész. A festmény egyébként a magyar állam, a nemzet tulajdona, így elég furcsának tartjuk, hogy annak helyéről egy magát vállalkozónak tekintő restaurátor szeretne tárgyalni a fővárosi tanáccsal.

Sokba került a kísérletezgetés

A múzeumnak már vannak szomorú tapasztalatai arra vonatkozóan is, mennyibe kerülnek a „kísérletezgetés” restaurátor szeszélyei. Kisterenyey Ervin, az előző vállalkozó különböző ötletei, tévedései, később kifogásai éppen elég kiadásba sodorták már a múzeumot és a megyét. (Nagy Gábor László elképzelései egyébként kísértetiesen hasonlítanak Kisterenyeyéhez, akinek, mint tudjuk, „beletört a bicikája” a Feszty-körképbe.) Mondhatnánk persze, nem csoda, hisz nem mindennapos munka körképet restaurálni. Egy biztos, azok a vállalkozók, akikkel a múzeum most tárgyalásokat folytat, és megállapodást tervez, már maguk mögött tudhatnak egy ehhez hasonló zsánerű munkát. A lengyel restaurátorokból álló stáb néhány évvel ezelőtt fejezte be sikeresen a Raclawicei Körkép helyreállítását. Szakmai kompetenciájuk ezért vitathatatlan: Arájanlatuk pedig kedvezőbb minden eddiginél.

Az országos emlékbizottság, mely a körkép fölött 1970 óta diszponál, a közeljövőben esedékes ülésén fogja eldönteni, hogy ki, kik végeznek a restaurálást. S hogy az erre szánt költségeket hogyan kell ütemezni. Úgy hírlik, az állam alapítványt tesz, s minden bizonnyal vannak, lesznek, akik áldoznak majd erre a vállalkozásra. Így az önjelöltek nem huzakodhatnak a nemzet történelmi rekvizituma fölött, melynek elkészülte, 1894 óta már úgyis annyi hanyattatásban volt része. (Az alapítvány jellegét illetően az ötletem: Kalandorok kíméljenek!)

Pacsika Emília

„Körmagyaros” csábítás

Nagy László felvétele

Ma este 7 órakor mutatják be a Kisszínházban Kornis Mihály Körmagyar című darabját, Sándor János rendezésében. Képünkön: a Takarítónő (Olász Ágnes) és a Fialtal elvtárs (Szervét Tibor) csábítási jelenete